

**"Hem sırr-ı tevhidle âhîret âlemlerine ve menzillerine çok mahsulât yetiştiren bir mezraa ve dar-ı saadet tabakalarına a'mâl-i beşeriye gibi çok hasılatıyla levazımat tedarik eden bir fabrika ve âlem-i bekada..."
İzah eder misiniz?**

"Meselâ, sırr-ı vahdetle kâinat öyle cesîm ve cismanî bir melâike hükmünde olur ki... (...) Hem sırr-ı tevhidle âhîret âlemlerine ve menzillerine çok mahsulât yetiştiren bir mezraa ve dar-ı saadet tabakalarına a'mâl-i beşeriye gibi çok hasılatıyla levazımat tedarik eden bir fabrika ve âlem-i bekada, hususan Cennet-i Âlâdaki ehl-i temâşâyâ dünyadan alınma sermedî manzaraları göstermek için mütemadiyen işleyen yüz bin yüzlü sinemalı bir fotoğraf iken; şirk ise, bu çok acip ve tam mutî, hayattar ve cismanî melâikeyi câmid, ruhsuz, fâni, vazifesiz, hâlik, mânâsız hadisatın hercümerci altında ve inkılâpların fırtınaları içinde, adem zulûmatında yuvarlanan bir perişan mecmua-i vâhiyesi, hem bu çok garip ve tam muntazam, menfaattar fabrikayı mahsulâtsız, neticesiz, işsiz, muattal, karmakarışık olarak şuursuz tesadüflerin oyuncağı ve sağır tabiatın ve kör kuvvetin mel'abegâhı ve umum zîşuurun matemhanesi ve bütün zîhayatın mezbahası ve hüzüngâhı suretine çevirir."(1)

İnsan iman dairesine girip, ibadet vazifelerini görüp, dünya hayatını İslam ile nurlandırır ise, o zaman her bir anını cennette açan bir çekirdek yapmış olur. Yani burada namaz kılar cennette mükafat olarak görür, burada oruç tutar orada güzel ziyafetler şeklinde yer, burada sadaka verir orada köşkleri olur. Yani kısacak dünya hayatını tevhit yani iman ve ibadet ile ebedi cennet hayatına dönüştürür. Hadiste de ifade dildiği gibi, dünya ahiretin tarlasıdır, burada ne ekersek orada onu biçeriz.

Şirk ve küfür gözlüğü ile bakıldığında, dünyanın ahiret ile olan ilişkisi kesilir, dünya sadece kısa bir ana hapsedilmiş, hayvani bir tadımlık yer konumuna girer. **Mazi**, fenaya mazhar olanların atıldığı yokluk kuyusu; **istikbal**, tesadüfün pençesinde başa ne geleceğinin bilinmediği bir karanlık kuyu; **insan ise**, konuşan bir hayvan derekesine düşer.

Özet olarak, iman ve tevhit gözlüğü, kainatın ve insanın gerçek değerini gösteren bir gözlük iken, şirk ve küfür bu değerleri yok edip her şeyi anlamsızlaştıran ve değersizleştiren karanlık bir gözlüktür.

---

(1) bk. [Şualar, İkinci Şua, Birinci Makam.](#)